ބާލި ބަހުރުވައިގެ އިން ސަރަހައްދު

އަބްދުލްއަޒީޒް ޖަމާލް އަބޫބަކުރު (މާޒީ)

(291 ވަނަ އަދަދާގުޅޭ)

މި 3 މަޒުމޫނުގެ ތެރެއިން
އަޅުގަނޑުމެންގެ ދިވެހިބަސް ހިމެނިފައިވަނީ
ފުރަތަމަ ގްރޫޕްގައެވެ. އެއީ އިންޑޯ ޔޫރަޕިއަން
ގްރޫޕް Indo - European Groupe އެވެ.
މިމަޒުމޫނުގައި ހިމެނިފައިވާ ބަސްތަކަށް އިތުރު
ގޮތް ތަފާތުކަން ގޮސްފައިވެއެވެ. މި
ބައިވަރުގެ ތެރެއިން ދިވެހިބަސް އާއި އިންޑޯ-
އާރިޔަން ބައިގެ ތެރެއަށެވެ. އިންޑޯ-
އާރިޔަން ގްރޫޕް އިތުރު ކުރި ގްރޫޕް ތަކަކަށް
ބަހައިލެވިފައިވެއެވެ. މިގެ ތެރެއިން ދިވެހިބަސް
ހިމެނޭ އިންޑޯ- އާރިޔަން ގްރޫޕްގައެވެ.
މިއީ ސަންސްކްރިތް ކުރިން ބަހެވެ. މި ބަސް ތަފާތު
4 ސަރަހައްދަކުން ބަހާލެވިފައިވެއެވެ. އެއީ
އިރުމަތީގައި ހުޅަނގުގައި އުތުރުގައި
ދެކުނުގައެވެ. ހުޅަނގުން އައިބައި އަންނަނީ
ދެބައިކޮށް ބައިކުރެވެނީ. މިގޮތުން
ދިވެހިބަސް ހިމެނިފައި ހުޅަނގު ދަށުން
ގްރޫޕްގައެވެ. މިބައިގައި ދިވެހިބަހުގެ އިތުރުން
ހިމެނިފައި ގުޖުރާތީ، މަރާޠީ، ކޮންކަނީ، އަދި
ސިންހަލަބަސް ފަދަ ބަސްބަހެވެ.

ދިވެހި ހިސާބުގައި، މިފަދަ ހިނާ ދިވެއްސަކާ
ބަހުގެ މައްޗަށް ކުރެކުރެކުން ނަމަވެސް
ބަލައިލުމުގައި ބޭނުންތެރި ކަމެއްކުރުމުގައި، ދިވެހި
ބަހަށް ލިބުނު ކަށަވަރު މިހާރު ގޮތުން
ކުރުނެވެ. ދިވެހިބަސް ދިވެހިރާއްޖޭގައި
ދިރިއުޅޭ އަހުލުވެރި މީސްމީހުން ވުރެ އެބެ
އޮބައިވުމުގެ ފުރުސަތު ކުރިމަތިވާ މާރަހަބަކުވެ.
މަސްކަ ވެރިކަމުގެ ފަހަރެއްގައި ދިވެހި
ބަހުން ކުރެވުން އިސްލާމްދީން ޤަބޫލުކުރެވިފައިވެއެވެ.
ނަމަވެސް އަރަބިބަހުން ދާކިލުވެގެން މަސްކަ
މިހުން މިއުން ވަރަކަ ދަރެކަސް ދިވެހިބަހަކަށް
ނުކުމެ. އަބަދު ނަމަވަ "މަހަލް" ބަހެވެ.
އެއީ ދިވެހިބަހުގެ މިގޮތުން ކަމަށް ވަރަކާތްތަކެވެ.
އަދި އެއީ ދިވެހިބަހުގެ ބަހުރުވައަށް
ކަމަކަށް އަރަބިބަހުގެ ބޭރުގެ ހަރުކަރުހަކެވެ.
އަރަބިބަސް ގޮތުގައި ގޮތުގައި އެއީ އިތުރު
ކަރާއަކަށް ވަރަކަ ދަރިކަށް އެއް އެތެރެ ސަފުކަ
ބަހައްގެ ތެރެއިން އެއްބަސްވެ. ލިޔުމުގައިސަފުކަ
ނަޒަރަކުން ބަލާލާއިރު. އެއީ ދިވެހިބަހުގެ
ބަހުރުވައިއެ ކަމުގޮތަކަށް އަރަބިބަހަށް
ދަކަޔެއް ނުހަދަނަމަވެ. ނަމަވެސް ބާލި
ބަހުރުވަ އަދި ބާލި ބަސް ވެސްކަހުރުމުން
ހަމައެކަނި ލިޔުމުގައިސަފުކަ ނަޒަރަކުން
ބަލައިލުން ފުއްދައިއި ނުވާފަވެއެވެ. |

ދިވެހިބަސް

ބާލި ބަހުރުވައާ ބެހޭގޮތުން

"ވުޖޫދުވުމުގެ އަސްލު ގައިގަނޑު ނަގާލާ"
ބަހާއި ބަހުރުވައިގެ އިން ވަކިކުރާނީ ކިހިނެއް"
މިއީ ކަމަށްވާތީ މިކަމާމެދު އަދި އެހެން
ގައިގަނޑު ނަމޫނާގެ ދަރުގައި ވާހަކަ
ދައްކާނަމެވެ.)

ކޮންމެއަކަސް ދިވެހިބަސް
ދިވެހިރާއްޖެއިން އަދި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ފުރަތަމަ
ވަޒަންވެރިވި މުސްލިމުން އެކުގައެވެ. އޭގެ
ފަހުގައި ރާއްޖެއަށް ހިޖުރަކުރި ބަހަރު އަރަބިން
ވިޔަފާރި ކުރުމުގައި ވަރަށްބޮޑުން
ހިއްސާވެއެވެ. އަދި އޭގެ ފަހުގައި އެބައިމީހުން
އެބަސް ބޭރުއްޓާ ކުރަމުން ގެންދިޔައެވެ.
ހިފާމަހަކާ ދިވެހިރާއްޖޭގެ ފުރަތަމަ
ވަޒަންވެރިންނަކީ ކުންބުރުއިކުން ބޭރުގެމީން
ސާބިތު ކުރުވެނީފަދަ ހެކިބޮކެއް ފެންނާން
ނެތެކެވެ.

ދިވެހިބަހުގެ މަސްދަރު

އާރިޔަން ބަހުން އުފެދިފައިވާ ބަސްތަކުގައި
ދަރިބަސްތަކާއި މި ސިންހަލަ ބަހާއި
އިންޑޯއާރިޔަން ބާވަތުގެ ބަހެއް ކަމުގައި
ސާބިތުވެއެވެ. އަދި އާރިޔަން ބަހުގެ ތެރެއިން
ބަސްކަމުގެ ސާންސްކްރިޓް ބަހާއި
ޕްރާކްރިތް ބަހެވެ. މިއަދުގެ ދިވެހިބަސް
ސާފުކޮށް ބަހުގެ ތަރިކައިން އެބައިން
ފެނިގެންދެއެވެ. ސިންހަލަ ބަހާ ގާތްކަމެއް
ބޭނުންވާ ސާބިތުކޮށްދީފައިވާ ބަހެކެވެ

އަހްމަދު (1995) ކުރެއްވި ދިރާސާ އަކުން
ދައުލަތްތަކުގެތެރޭގައި ދިވެހިބަހާ އެންމެ ގާތް ބަހަކީ
ސިންހަލަ ބަހެވެ. މިއީ، ދިވެހިބަހަކީ ސިންހަލަ
ބަހުގެ ދަރިއެއްކަމަށް ބައެއް ލިޔުންތެރިން
އެއްވެސް ދިރާސާއެއް ނުކޮށް ހަމައެކަނި
ހިއެއްގެ މައްޗަށް ނިސްބަތްކޮށް ދެކޭ ސަބަބު
ކަމުގައި ބެލެވެއެވެ. ނަމަވެސް ގައިގޮތަށް،
ދިވެހިބަހާއި އެއްވެސް ބާވަތެއް ސިންހަލަ
ބަހުގެ ދަރިއެއް ނޫންކަމެވެ. ދިވެހިބަސް
ދުވަހުގެ ގޮތުން އަސްލައިގެން އޮތް
ވަރަށް " މިފަދަ " ދިވެހިބަސްކަމެވެ. އެއީ
"ދިވެހިން" ބުނެ. ގޮތެއް 3 ދިވެހިންގެ ބަސް
މި ފޮތުގައި ބަޔާންވާ މަހްމޫދު (1998)
ބަޔާން ކުރައްވާފައިވާ ގޮތުން ދިވެހިބަހާއި
ސިންހަލަ ބަހަކީ ސާންސްކްރިޓް ބަހުން
އުފެދުނު " ޕްރާކްރިތް " އަކުން އެކުއެކަމައި
ދެމިއޮތް އުފެދުނު " އެންމެބަސް ދެބައިން"
ނެތް. މި ދެބަހުގެ ގުޅުން އަހަރު ބޮޑު
މިންވަރެއްގެ ނެތެވެ.

ބަހާއި ބަހުރުވައިގެ ތަފާތު:

ބަސް:

"ބަހަކީ މިފަދަ ބޭނުންކުރެވޭ
އަތުގެ އިންސާނުން އެއްގޮތަކަށް އެއްގޮތެވެ. އެއީ
އިންސާނުންގެ ހިތުގައިވާ ޚިޔާލު ފާޅުކޮށް
އަނެއް އިންސާނާއާ މުޢާމަލާތް ކުރުމަށް ބޭނުންކުރެވޭ
އަޑުތަކާއި ވާހަކަ ދެކުމަށް އެކުލެވޭ ގޮތެއް
ގޮތުގައި ބަޔާންކުރެވެއެވެ." | ޢައްޔުމް

ޢަބްދުލްޣަފޫރު، 1989)

ބަހަކީ އެއްބަސްވުމެއްގެ ނުވަތަ އެއްވެރިއާ ބަހުރުވަ ސަޤާފަތް ކަމަށްވެސް ބެލިދާނެއެވެ. ނުވަތަ އެއްބަސްވުމެއްގެ ބަހުރުވަ ގަބޫލުކުރެވޭ ބޭނުންކުރެވޭނެއެވެ. އަދި ކަންތައް ބަހުރުވަތަކުން ތަފާތު އެތައް ބަހުރުވަތަކެއް އެކުލެވިފައިވެއެވެ. އެއްބަހަކަށް ވާހަކަދައްކާ އެއްގޮތުގެ ތަފާތު ސަރަޙައްދުތަކެއްގައި ދައްކާ ވާހަކައިގައި ތަފާތުތައް ހުރެއެވެ. މިއީ ގޮތަކުން ބަހުގެ ސަރަޙައްދީ ތަފާތު ބަހުރުވަތަކެވެ.

ބަހަކީ ކޮންމެ އެއްޗެއްކަން ދިޔަވިދާނު ބަޔާންގައި އެޅުންފިލުވައިދިނުމަށް ދިމާލެއް، ބަސް (Language) މިވަރުގެ (Term) ގެ ފުރަތަމަ ތަޢާރަފު ދިނުމަކީ އާދައި ފަސޭހަ ކަމެއް ނޫނެވެ. އެހެނީ ޖުމްލަ "ދިވެހިބަސް" މި ޖުމްލައިގެ ދިނަބަސް (phrase) މާނަކުރީ، ބަސްމުން ބޭނުންކުރާ ގޮތުގައި ހިމެނެ، ފުރަތަމަ ތަޢާރަފު ކުރިވިފައިވާ އަދި އާދައި އަމިއްލަ އެކުލެވިފައިވާ ކުރިކެ ބަޔާކުރެވޭ. ބަޔާނުގައި މިގެ އަސްލު މަޤާމު މިއަދުވެސް ގޮތުން ބޭނުންކުރެވޭ ބަސް. މިސާލަކަށް ގޮތުގައި ބަހުރުވަތަކުގެ ވާހަކަ ދިވެހިބަހުގެ އިނގިރޭސިބަސް (English Language) ހަނދާން ގެންނަންވާނެއެވެ؟! ތަރުޖަމާކޮށް ބަލާއިރު ލިޔުން ބަހުން އެކުދިން އަދި ބަސްތަކެއް، އެގޮ ސަރަޙައްދު ބަހުރުވަ ތަކުގެ ގޮތުގައި އޮތް ގަވާއިދުތަކުގެ އެބަސްތަކެއް ކަރުދާސް އަދި ހިސާބު ކަނޑައެޅުން ސާފުކޮށް އެނގޭކަން ނެތެވެ. މިސާލަކަށް ލޭންކަޝަޔަރ (Lancashire) އާއި ޔޯކްޝަޔަރ އިނގިރޭސި (Yorkshire English) އާ ދެމެދު ތަފާތުކޮށްފި ބުނެ ތަފާތުއް ފަރަންސޭސި ބަހާއި އިޓަލީބަހާ ދެމެދު ފާހަގައް ނުފެނެއެވެ.

(ނަޝީދާ)

ދިވެހިބަސް ދިރުވައިލާއި އާދަކުރާ ބައިތުލްމީރާސް ރައްކާތެރިކޮށް ދެމެހެއްޓުން ވާޖިބެކެވެ.

- ރައީސުލްޖުމްހޫރިއްޔާ -

(2003 ސެޕްޓެމްބަރ 5 (ހުކުރު) ވަނަ ދުވަހު ނޫރާނީ ދިވެހި މަޖިލީހުގައި ޤައުމީ ދުވަހުގެ ތަހުނިޔާ ބަޔާނުގައި)